

Bevezetés a számításelméletbe II.

10. gyakorlat, 2007. április 18.

Koblinger Egmont <egmont@cs.bme.hu>

Számelmélet III. – Csoportelmélet

103. Teljes maradékrendszer-e modulo 77 az 1, 11, 21, ... 761 számhalmaz?
104. Redukált maradékrendszer-e modulo 32 az 5, 15, 25, ..., 155 számhalmaz?
105. Legyen n osztható k -val. Bizonyítsuk be, hogy $\varphi(n)$ is osztható $\varphi(k)$ -val.
106. Mivel kongruens mod 77 az 1998^{1979} szám?
107. Mi $7^{6^{5^4 3^2}}$ utolsó számjegye a 10-es számrendszerben?
108. Kiszámítandó $((43^{43})^{43})^{43}$ modulo 49.
109. Biz. be, hogy a $10^n + 3$ alakú számok között végtelen sok osztható 13-mal.
110. Legyen a p prím esetén $a_1, a_2, \dots, a_{p-1}$ RMR (mod p). Biz: $a_1^{p-2}, a_2^{p-2}, \dots, a_{p-1}^{p-2}$ szintén RMR (mod p).
111. Adjuk meg az összes 1, 2, 3, illetve 4 elemű nem izomorf csoport művelettábláját.
112. Értelmezzük az egész számok halmazán az $a \star b = a + b + 1$ képlettel megadott műveletet. Mutasd meg, hogy $(\mathbb{Z}, \star)$ csoport. Milyen korábbról ismert csoporttal izomorf $(\mathbb{Z}, \star)$?
113. Határozzuk meg az alábbi alakzatok szimmetriacsoportját.
(a) szabályos háromszög; (c) téglalap; (e) kocka;
(b) paralelogramma; (d) deltoid; (f) tetraéder.
114. A G csoport e egységére és x, y elemeire $x^2 = e$ és $xyx^{-1} = y^3$. Bizonyítsuk be, hogy $y^8 = e$.
115. Az alábbi következtetések közül melyek teljesülnek minden csoportban?
(a) $ax = ay \Rightarrow x = y$; (d) $abx = aby \Rightarrow x = y$; (g) $ax = 1 \Rightarrow x = a^{-1}$;
(b) $xa = ya \Rightarrow x = y$; (e) $axb = ayb \Rightarrow x = y$; (h) $abx = 1 \Rightarrow x = a^{-1}b^{-1}$;
(c) $xa = ay \Rightarrow x = y$; (f) $bxa = ayb \Rightarrow x = y$; (i) $abx = 1 \Rightarrow x = b^{-1}a^{-1}$.
116. Legyen $a_1, \dots, a_{\varphi(m)}$ az m -nél kisebb, m -hez relatív prím pozitív egészek halmaza. Hasonlóan legyen $b_1, \dots, b_{\varphi(n)}$ az n -nél kisebb, n -hez relatív prím pozitívak halmaza.
(a) Mutassuk meg, hogy minden $1 \leq i \leq \varphi(m)$ és $1 \leq j \leq \varphi(n)$ esetén pontosan egy olyan mn -nél kisebb x szám van, amelyre $x \equiv a_i(m)$ és $x \equiv b_j(n)$.
(b) Mutassuk meg, hogy az így kapott x relatív prím mn -hez.
(c) Bizonyítsuk be, hogy ha m és n relatív prímekek, akkor $\varphi(mn) = \varphi(m)\varphi(n)$.